

Valtuustoaloite / Mahdollisuus kotoutua ruotsiksi Kokkolassa

Kaupunginvaltuusto 22.09.2025 § 94

Valtuutettu Elfving jätti seuraavan valtuustoaloitteen:

” Mahdollisuus kotoutua ruotsiksi Kokkolassa

Hallitusohjelman mukaisesti maahanmuuttajilla tulee olla mahdollisuus valita, haluavatko he kotoutua suomen vai ruotsin kielellä. Tämä mahdollisuus on tarjottava jo alusta lähtien, ja se on erityisen tärkeä kaksikielisissä kunnissa. Suomen hallituksen tavoitteena on, että 5–10 % maahanmuuttajista kotoutuu ruotsiksi. Koska Kokkola on kaksikielinen kaupunki, tämä mahdollisuus on erityisen merkityksellinen juuri meidän kunnassamme. Mahdollisuuden kotoutua ruotsiksi tulee näkyä myös työllisyyspalveluissa, ja on tärkeää, että kielikursseja on tarjolla myös niille, jotka haluavat oppia ruotsia.

Perheiden kotoutumisessa kouluilla on suuri ja tärkeä rooli. Jo nyt näemme, että niiden lasten määrä, joiden äidinkieli on muu kuin suomi tai ruotsi, kasvaa koko ajan kaupungissamme, ja sama suuntaus näkyy koko Suomessa. Tämä tuo mukanaan tiettyjä haasteita, mutta myös suuria mahdollisuuksia. Lasten kautta tavoitamme perheen, ja kun voimme varmistaa, että lapset voivat hyvin, koko perhe voi paremmin.

Ymmärryksemme mukaan suurin osa maahanmuuttajataustaisista lapsista sijoitetaan tällä hetkellä suomenkielisiin kouluihin. Näemme, että ruotsinkieliset koulut voisivat ottaa suuremman vastuun ja osallistua aktiivisemmin uusien suomalaisten integroitumiseen. Jos kaikki muun äidinkielen omaavat lapset jatkossakin sijoitetaan suomenkielisiin kouluihin, tulevat ruotsinkieliset koulut pitkällä aikavälillä näyttämään hyvin erilaisilta kuin muu yhteiskunta. Ruotsinkielisillä kouluilla on hyvät mahdollisuudet ottaa enemmän vastuuta ja osallistua aktiivisemmin kotouttamistyöhön, mutta se edellyttää, että kaupunki tarjoaa aktiivisesti ruotsin kielen vaihtoehdoksi Kokkolaan muuttaville.

Me allekirjoittaneet toivomme siksi, että kaupunki selvittää:

- kuinka suuri osa maahanmuuttajista kotoutuu ruotsiksi kunnassamme
- miten kaupunki aktiivisesti toimii kotoutumismahdollisuuksien tarjoamiseksi myös ruotsiksi
- miten Keski-Pohjanmaan työllisyyslautakunta ja työvoimaviranomaiset huomioivat ja järjestävät kotoutumisen ruotsiksi
- mitä voitaisiin vielä tehdä ruotsiksi kotoutuvien osuuden kasvattamiseksi, erityisesti ruotsinkielisten koulujen

mahdollisuuksien osalta ottaa vastaan
maahanmuuttajataustaisia lapsia.”

Liite A

Allekirjoitettu valtuustoaloite

Päätös

Kaupunginvaltuusto päätti merkitä aloitteen pöytäkirjaansa ja saattaa sen kaupunginhallituksen käsittelyyn.

Opetus- ja kasvatuslautakunta 18.11.2025
53/00.01.06/2025

Valmistelijat

opetus- ja kasvatusjohtaja Ronnie Djupsund,
ruotsinkielisten opetuspalvelujen johtaja Tony Widjeskog,
työllisyysjohtaja Perttu Kellomäki ja kotoutumispäällikkö Pia Salonen

Valtuutettu Elfving jätti kaupunginvaltuuston kokouksessa 22.09.2025 (§ 94) aloitteen maahanmuuttajien mahdollisuuksista kotoutua ruotsinkielellä ja että ruotsinkieliset koulut voisivat ottaa suuremman vastuun ja osallistua aktiivisemmin uusien suomalaisten integroitumiseen. Aloite esitetään oheismateriaalina.

Kotoutumisen edistämisestä annetun lain (681/2023) mukaan kotoutuja valitsee itse sen kielen, jolla hän haluaa kotoutua. Kotoutuja usein ilmoittaa haluamansa kielen heti kotoutumissuunnitelman laatimisen alkuvaiheessa. Molemmat kotimaiset kielet esitellään kotoutujalle, mutta hyvin usein haluttu kotoutumiskieli on jo kotoutujalla valittuna.

Mikäli kotoutuja haluaa kotoutua ruotsiksi, hänelle ensisijaisena vaihtoehtona voidaan tarjota Kruunupyssä toimivan Kvarnen kansanopiston ruotsin kielen kotoutumiskursseja. Kvarnen järjestää myös suomenkielistä kotoutumiskoulutusta ja sinne hakeutuu vuosittain noin 100 Kokkolassa asuvaa kotoutujaa.

Ruotsiksi kotoutuvien työikäisten henkilöiden määrä on ollut vuosittain niin pieni, että ei ole ollut mahdollista järjestää ryhmämuotoista kotoutumiskoulutusta Kokkolassa ruotsiksi. Mikäli ruotsiksi kotoutuvien määrä merkittävästi kasvaisi ja ryhmämuotoisten kotoutumiskoulutusten järjestäminen muuttuisi taloudellisestikin kannattavaksi, on mahdollisuudet niiden järjestämiseen olemassa esimerkiksi Kokkolan seudun opiston kanssa yhteistyössä.

Työllisyyspalvelujen kotoutumisasiantuntijoiden havaintojen mukaan useimmiten ruotsi valitaan kotoutumiskieleksi vain, jos esimerkiksi puoliso tai puolison perhe on ruotsinkielinen. Näissäkin tapauksissa lapsi saatetaan silti laittaa suomenkieliseen päiväkotiin tai kouluun, koska halutaan, että lapsi oppii suomen kielen. Ruotsiksi

kotoutuneet ovat havainneet myös jossain vaiheessa, että ruotsin kielen rinnalle tarvitaan usein myös hyvä suomen kieli, ainakin työllistymiseen Keski-Pohjanmaalla.

Myös jatkokouluttautumisen kannalta kielellä on merkitystä, mikäli kotoutuja haluaa jäädä Kokkolan seudulle, sillä ammatillisia opintoja ei ole tarjolla ruotsin kielellä Kokkolassa. Koulutustarjonta ruotsiksi on maanlaajuisestikin suppeaa. Maahanmuuttajien työllistymistä vaikeuttaa se, että ulkomailla hankittuja tutkintoja ei arvosteta eikä niistä ole useinkaan apua työnhaussa. Keski-Pohjanmaan työllisyyslautakunta työvoimaviranomaisena siis huomioi molemmat kotimaiset kielet tasapuolisesti työllisyys- ja kotoutumispalveluissa.

Lapsille Kokkolan kaupungin opetuspalvelut järjestävät valmistavaa opetusta joko ryhmässä tai yleisopetuksen yhteydessä, ns. inklusiivisesti. Ruotsinkielisellä puolella ei ole ollut tarvetta järjestää valmistavaa opetusta ryhmässä, koska oppilaita on ollut vain yksittäisiä ja eri kouluissa.

Työllisyyspalvelujen ja kotoutumispalvelujen käytännön arvioon perustuvan havainnon mukaan ruotsin kielellä kotoutujien tämänhetkinen määrä on 1–5 henkilöä vuosittain. On myös havaittu, että ruotsiksi kotoutuneita henkilöitä on muuttanut Pohjanmaan maakunnan puolelle. Kotoutumiskielen valinta on kotoutujan omaan harkintaan perustuva valinta. Tällä hetkellä suurin osa kotoutujista valitsee kieleksi suomen kielen.

Ruotsinkielisissä kouluissa voidaan järjestää ryhmämuotoista valmistavaa opetusta, mikäli oppilasmäärät kasvavat niin suuriksi, että se on opetuksellisesti ja taloudellisesti perusteltua. Tähän asti oppilasmäärät ovat kuitenkin olleet niin pieniä, ettei ryhmämuotoiselle valmistavalle opetukselle ole ollut tarvetta. Oppilasmäärä ruotsinkielisessä valmistavassa opetuksessa vaihtelee yleensä 0–3 oppilaan välillä, ja nämä oppilaat voivat lisäksi olla jakaantuneita eri koulujen kesken. Käytännössä pieni oppilasmäärä on estänyt ryhmien perustamisen.

Se, että ruotsinkielisissä kouluissa on hyvin vähän maahanmuuttajataustaisia oppilaita, voi johtaa siihen, ettei oppilaspohja vastaa yhteiskunnan kansainvälistyvää väestörakennetta. Oppilaan näkökulmasta olisi toivottavaa, että kansainvälistyminen näkyisi myös ruotsinkielisissä kouluissa. Yhteiskunnan näkökulmasta taas olisi tärkeää, että myös ruotsinkieliset koulut osallistuisivat maahanmuuttajien kotouttamiseen ja heidän integroitumiseensa yhteiskuntaan.

On ymmärrettävää, että maahanmuuttaja valitsee kotoutua suomen kielellä. Ruotsinkielisillä opetuspalveluilla on kuitenkin valmius järjestää perusopetukseen valmistavaa opetusta tarvittaessa, joko ryhmämuotoisena tai osana yleisopetuksen luokkaa.

Sekä Kokkolan kaupungin opetuspalveluilla että Keski-Pohjanmaan työllisyysalueella on edellytykset vahvistaa ruotsinkielistä kotoutumista tukevia palveluita, mikäli niiden kysyntä olennaisesti

kasvaa. Nykytason kysyntää vastaavat palvelut ovat olemassa ja taloudelliset realiteetit huomioiden järjestettynä.

Opetus- ja kasvatusjohtaja

Lautakunta päättää

- 1 hyväksyä vastauksen valtuustoaloitteeseen omalta osaltaan
- 2 esittää kaupunginhallitukselle ja edelleen valtuustolle, että se hyväksyy vastauksen valtuustoaloitteeseen ja katsoo sen tulleen käsitellyksi.

Päätös